

เรื่องเล่าจากวัดส่งเสริมสุขภาพ

ในช่วงยุคโลกสังคมปัจจุบันที่ภาวะสังคม มีแต่การมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทางด้าน เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วในขณะเดียวกันความก้าวหน้าเหล่านี้ ล้วนเกิดจากการศึกษาค้นคว้าและความเก่งของคนแทบทั้งสิ้น แต่ในความเจริญเหล่านั้น ใครจะได้คิดว่าความเจริญเหล่านั้นส่งผลต่อสภาวะสุขภาพของคนมากน้อยแค่ไหน ทั้งสภาวะกาย จิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้าน จิตใจของคนในสังคมโลกอยู่พอสมควร แต่ก็เป็นความโชคดีของคนไทยที่เรามีสถาบันทางด้านศาสนา มามีส่วนช่วยในการพัฒนากล่อมเกลาให้คนไทยส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตที่ดี ย่อมมีส่วนช่วยให้สุขภาพ ดีตามไปด้วย การพัฒนาวัดให้เข้าสู่การดำเนินงานตามมาตรฐานวัดส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ตั้งเอาบุคลากรทางด้านพระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาดูแลระบบสุขภาพของประชาชนและพระสงฆ์เองในด้านสุขภาพกาย โดยเฉพาะ ด้านสุขภาพจิตเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและเยี่ยมชมติดตาม การดำเนินงานของวัดในการพัฒนาเข้าสู่ **กระบวนการวัดส่งเสริมสุขภาพ** กับคณะทำงานภาคี เครือข่ายไม่ว่า สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนต่างๆของจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีวัดที่ผ่านการประเมินวัดส่งเสริมสุขภาพในระดับดีเด่นของจังหวัดนครราชสีมา และมีผลงานที่ประทับใจ คณะกรรมการที่เข้าเยี่ยมประเมินในครั้งนี้ คือ **วัดนาใหญ่ ต.นากลาง อ.สูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา**

โดย พระครูอุดมบุญเขต เจ้าอาวาส

ท่านได้เล่าถึงประวัติและแนวทางในการพัฒนาวัดนาใหญ่ ในการเข้าสู่การดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของท่าน ในการดำเนินงานดังนี้

ประวัติวัดนาใหญ่

วัดนาใหญ่ ตำบลนากลาง อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา วัดมีเนื้อที่จำนวน ๖ ไร่ ๒ งาน ๔๘ วา ได้เริ่มสร้างมาประมาณ ปี พ.ศ. ๒๓๕๓ หรือร้อยกว่าปีมาแล้ว การสร้างวัดในสมัยก่อนโน้น ก็คงมีเพียงกุฏิสงฆ์พอพระสงฆ์ได้อาศัย และศาลาการเปรียญหลังคามุงด้วยแฝกพออาศัยอยู่ได้ หมู่บ้านก็คงไม่ใหญ่เหมือนทุกวันนี้ ต่อมาประชาชนมากขึ้นก็ค่อยเปลี่ยนแปลงมาตามกาลตามสมัย ต่อมาก็ได้บูรณะกุฏิและศาลาการเปรียญอีกเพราะชำรุดทรุดโทรมด้วยภัยธรรมชาติ ต่อมาอีกประมาณ ๒๐ - ๓๐ ปี ก็ได้บูรณะวัดแก้ไขส่วนที่ยังไม่เหมาะสม ได้สร้างห้องส้วมและโรงครัวและแก้ไขตัวกุฏิ ศาลาการเปรียญสร้างโรงอุโบสถขึ้นด้วยไม้หลังคามุงด้วยแฝก ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๓๕๖ ได้ขอพระราชทานวิสุงคามสีมาโดย ยาว ๑๕ เมตร กว้าง ๖ เมตร ในปีต่อมาก็ได้ฝังลูกนิมิตผูกพัทธสีมา ใช้เป็นที่ทำสังฆกรรมมาจนถึงประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้บูรณะศาลาการเปรียญและโรงอุโบสถ เพราะเสื่อมโทรมด้วยภัยธรรมชาติเปลี่ยนแปลงหลังคาอุโบสถ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้วางศิลาฤกษ์ สร้างกุฏิสงฆ์ ๑ หลัง เสาคอนกรีตไม่ต่อ ยาว ๑๖ เมตร กว้าง ๑๒ เมตร พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ขุดลอกสระน้ำ ในเนื้อที่ ๑๓ ไร่ เพื่ออาศัยดื่มและใช้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้วางศิลาฤกษ์อุโบสถหลังใหม่ เพราะหลังเก่าชำรุดมากไม่สามารถจะบูรณะให้ดีขึ้นได้ และได้ลงมือสร้างด้วยอิฐถือปูน โดยกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑๕ เมตร หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบดินเผา พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับพระราชทาน วิสุงคามสีมาและได้ทำบุญฝังลูกนิมิตผูกพัทธสีมาในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ งบประมาณ ในการก่อสร้างอุโบสถทั้งสิ้น ๙๕๖,๗๓๐.๕๐ บาท (เก้าแสนห้าหมื่นหกพันเจ็ดร้อยสามสิบบาท ห้าสิบบาท) และวัดนี้ได้ชื่อว่าวัดนาใหญ่เห็นจะเรียกชื่อนี้ตามบ้านเพราะบ้านชื่อว่าบ้านนาใหญ่ ส่วนเจ้าอาวาสในอดีตนั้นไม่ทราบว่ามีที่รูปและจำชื่อไม่ได้ ที่จำได้มีอยู่ ๒ รูป ชื่อว่าพระรอด ท่านได้เป็น พระอุปชฌาย์ในเขตนั้น ญาติโยมชาวบ้านนิยมเรียกท่านว่าหลวงพ่อบุชฌาย์รอดวัดวาอาวาส ได้เปลี่ยนแปลงมาจนถึงสมัยพระครูเสถียรพิริยคุณ (ขุน ถิรวิริโย) ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส วัดนาใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ และได้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลนากลาง - หนองตะไค้ และได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปชฌาย์อุปสมบทในเขตปกครองนั้น ท่านได้นำญาติโยม ชาวบ้านนาใหญ่พัฒนาวัดวาอารามให้เจริญมาโดยลำดับ ส่วนภายนอกวัดท่านได้นำชาวบ้านพัฒนา หมู่บ้าน นำสร้างโรงเรียนประถม สร้างสถานีอนามัย ท่านพระครูเสถียร พิริยคุณ เป็นพระครู เจ้าคณะตำบลชั้นเอก ได้ถึงแก่กรรมภาพ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อท่านมรณภาพแล้ว ต่อมา พระครูอุดมบุญเขต (ชนิด ชินุตตโม) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดนาใหญ่เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาจนถึงปัจจุบัน

แนวคิด /หลักการพัฒนา

- ทำอย่างไรให้คนเข้าวัด ...
- เมื่อ คนเข้าวัดแล้ว ... ทำอย่างไรที่วัดคืนสิ่งดีๆ ให้กับสังคม หรือชาวบ้าน

เมื่อคนเข้าวัดแล้ว กิจกรรมที่ทำ คือ

๑. สร้างเครือข่าย หรือแนวร่วม ให้คนที่มีความคิดแบบเดียวกันมาทำกิจกรรมในวัด “รวมทุน รวมคน รวมสังคม” ให้มาอยู่ในวัด เมื่อคนมาอยู่ในวัด ต่างคนก็ทำหน้าที่ของเขา เราก็สามารถบริหารให้คนทำกิจกรรมต่างๆ ในวัด ถ้าทำตรงนี้ได้ ก็สำเร็จ

เมื่อคนมาทำกิจกรรมแล้ว ชุมชนจะเข้มแข็ง โดยทุกอย่างเริ่มต้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน... ชุมชนเข้มแข็ง ก็มีแรงพัฒนาวัดต่อไป

๒. ดึงเด็กให้เข้าวัด นั่นก็คือ ทำยังไงให้เด็กมาวัด ... ที่วัดมีขนมแจก เด็กที่มาที่วัดทุกคนต้องได้รับขนมแจก ผลไม้ให้เด็กกินเลย ตามสบาย

๓. ผู้สูงอายุ ทำ “คนหลายวัย สานใจชุมชน” ตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่เลย คือ เอาเด็กดึงผู้ใหญ่ หรือคนแก่มาวัด

๔. “หลักการทำงาน มี 2 รู้ คือ รู้เรา หมายถึง เราชอบอะไร กินอะไร รู้สังคม เราก็จะคุย กับสังคมรู้เรื่อง”

๕. ต้องรู้จักคืนวัดสู่สังคม คือ ทำอย่างไรให้วัดได้มีโอกาสช่วยเหลือสังคมชุมชนได้ สิ่ง ที่ทางวัดได้ทำคือ การสร้างโรงเรียนให้กับชุมชน สร้างสถานอนามัย (รพสต.) ให้ทุนการศึกษาเด็กนักเรียน เยี่ยมผู้สูงอายุติดเตียง

๖. การพัฒนาตามวัดตามเกณฑ์มาตรฐานวัดส่งเสริมสุขภาพ หลัก ๕ ร. (สะอาด ร่มรื่น สงบ ร่มเย็น สุขภาพ ร่วมสร้าง ศิลปะ ร่วมจิตวิญญาณ และชาวประชา ร่วมพัฒนา)

ซึ่งการเยี่ยมประเมินวัดนาใหญ่ในครั้งนี้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ประทับใจและทำให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือความคิดเดิมๆ ที่มีความเชื่อว่า เราต้องไปทำบุญถวายปัจจัยในการทำนุบำรุงสถาบันศาสนา (วัด / พระสงฆ์) แต่สิ่งที่ข้าพเจ้าได้ฟังแนวการจัดกิจกรรมของพระครูอุดมบุญเขตเจ้าอาวาสวัดนาใหญ่ทำให้ความคิด ความรู้สึกเกี่ยววัดและพระสงฆ์เปลี่ยนไปและคิดว่าการได้มีโอกาสมารับผิดชอบงานวัดส่งเสริมสุขภาพ เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจในการทำงานไม่แตกต่างจากภาระงานอื่นๆเลย

“วัด/พระสงฆ์ก็สามารถเป็นผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ในสังคมได้ฉันทีได้.....คนไทยก็ต้องช่วยกันทำนุบำรุงพระศาสนาให้คู่กับคนไทยฉันทีนั้น”

